

КЫРГЫЗ БИЛИМ БЕРҮҮ АКАДЕМИЯСЫ
ОКУМУШТУУЛАР КЕҢЕШИ
№3-жыйын-протоколу

Дата: **30.03.2017-жыл**
Убакыт: **14.00.**
Бөлмө: **Конференц-зал**

КҮН ТАРТИБИНДЕГИ МАСЕЛЕЛЕР:

1. Кыргыз Республикасынын билим берүү уюмдарынын 10-11-класстар үчүн жаңы предметтик стандарттарды жана окуу программаларды бекитүү жөнүндө.

1.1. КРнын билим берүү уюмдарынын 10-11-класстары үчүн Адабият жана Родная литература боюнча предметтик стандарт.

С.Рысбаев

1.2. Предметный стандарт и по математике для 10-11-х классов образовательных организаций КР.

Е.Син

1.3. Предметный стандарт по физике для 10-11-х классов образовательных организаций КР.

1.4. Предметный стандарт по биологии для 10-11-х классов образовательных организаций КР.

1.5. Предметный стандарт по химии для 10-11-х классов образовательных организаций КР.

1.6. Предметный стандарт по географии для 10-11-х классов образовательных организаций КР.

Б.Рыспаева

1.7. КРнын билим берүү уюмдарынын 10-11-класстары үчүн Кыргызстан тарыхы жана Дүйнө тарыхы боюнча предметтик стандарт.

1.8. Предметный стандарт по предмету Человек и общество для 10-11-х классов образовательных организаций КР.

М.Иманкулов

А.Мамытов: Урматтуу коллегалар, саламатсыздарбы. Окумуштуулар кеңешинин 17 мүчөсүнөн 12 мүчөсү катышып отурат. Кворум бар. Биринчиден, өтө кыска мөөнөттө Окумуштуулар кеңеши өтүлгөнү тууралуу түшүндүрүп кетейин. Долбоорлордун, координациялык кеңештин академия менен жетишерлик байланыштын жоктугу ушул абалга алып келди. Акыркы мезгилдеги коюлган талап биздин уставдын милдеттери боюнча мектеп билим берүү стандарттардын, программалардын, окуу китептердин мазмунуна билим берүү академия жоопкер мекеме. Бул маселе боюнча бир нече ирет тапшырма бергенине карабай координациялык кеңеш кезектеги коллегиянын отурумуна иштелип чыккан 10-11-класстар үчүн стандарттар, программаларды бекитүүнү сунуштаган. Бул маселе министрликтеги аппараттык кеңешмесинде көтөрүлдү. Мен стандарттардын, программалардын экспертизасы академия аркылуу өтүүсүн талап кылдым. Министр мени колдоду. Бекиткен чечим АБРден 2017-жылга бериле турган 7 млн. долларлык траншын аныктайт. Ушул маселе минфинде, өкмөттө каралат экен. Андан башка дагы аренда учебников каралат. Министрлик бизден суранган: стандарттарды кийин в рабочем порядке оңдоп-түзөп ала турган болсок, колдон келсе колдоп бергиле, себеби берилген акчаларды иштетүү керек. Бардык лабораториялар жесткий режимде иштешти. Туура түшүнүү менен мамиле кылгыла, мамлекетте зарыл жумуш болгондон кийин, биз бир ай окуйбуз, шашпай карайбыз деген шарт болгон жок.

Биринчи заключениени окуп жатып, жактырбай турам. Лирикалык отступлениелер көп болуп калыптыр. Заключение расмий стилде жазылуусу керек, так, даана айтылыш керек. Ошондуктан заключениени оңдоо керек. Бүгүн оперативдүү иштейли. Биздин академиянын аткарып жаткан иштерине коомдук көз караштары түрдүү болуп жатат. Кыргыз тили китебиэмне үчүн жөнөтүлбөй жаткандыгы тууралуу бүгүн министрликте саат 15.30да чогулуш болот. Академия эмес, конкреттүү бир киши бут тосуп 7 айдан бери

китеп жиберилбей жатат деп айтылып жаат. Ал чогулушка Сулайман Казыбаевич менен чогуу барабыз. Биздин кызматкерди угалы, аларды угалы.

Кворум бар, бүгүнкү Окумуштуулар кеңешинин отуруму ачык деп жарыялоого ким макул? Каршы? Калыс? Бардыгы макул. Анда Окумуштуулар кеңешинин отурумун ачык деп жарыялоого уруксат бериңиздер, ишибизди баштайлы.

1. Кыргыз Республикасынын билим берүү уюмдарынын 10-11-класстар үчүн жаңы предметтик стандарттарды жана окуу программаларды бекитүү жөнүндө.

1.1. Кыргыз Республикасынын кыргыз, орус жана өзбек тилдеринде окутуучу билим берүү уюмдарынын 10-11-класстары үчүн Адабият жана Родная литература боюнча предметтик стандарты жөнүндө.

Угулду: Мамлекеттик, расмий жана чет тилдер лабораториясынын башчысы С.Рысбаев төмөндөгүлөрдү билдирди.

Аталган стандарт жалпы билим берүүчү мектептердин 10-11-класстары үчүн түзүлгөн. Ал Адабият курсунун предметтик стандарты болуп саналат.

Ошону менен бирге, түзүүчүлөр аны мектептин окуу жүргөн тилине ылайык адабияттарды окутуунун, т.а. кыргыз мектебинде кыргыз адабиятын, орус мектебинде орус адабиятын, өзбек мектебинде өзбек адабиятын окутуунун стандарты катары жазышкан.

Негизинен, аталган документте адабиятты окутуунун стандарттык талаптары берилген. Предметтик концепциясы, түйүндүү жана предметтик компетенциялар мүнөздөлгөн, алардын байланышы ачылган. Принциптери, методдору айтылган.

Адабиятты 10-11-класстарда окутуунун мазмундук түзүмү берилген, ошого ылайык күтүлүүчү натыйжалар дагы так көрсөтүлгөн.

Ошентсе да, предметтик стандартта бир катар мүчүлүштүктөр бар:

1. Стандарт “Адабият курсунун предметтик стандарты” деп аталат. Мындай аталыштагы предмет азыркы базалык окуу планында жок. Азыркы колдонулуудагы (2015-жылда бекиген) стандартта мектептин окуу жүргөн тилине ылайык кыргыз адабияты, орус адабияты, өзбек адабияты - деп ачык айтылып турат. Ошондуктан, стандартты түзүүчүлөр окуу планын жетекчиликке алуусу керек.

2. Мазмундук түзүмдү аныктоодо түзүүчүлөр дүйнөлүк адабияттын фонунда кыргыз, орус, өзбек адабияттарын окутууну багыт алышкан. Ал деле, жалпысынан эске алынса болот, бирок негизги багыт аталган адабияттардын 5-9-класстарда өтүлгөн адабий курсун өркүндөтүп, стандартта айтылгандай, адабий-эстетикалык багытты карманып, тарыхый системанын курсу улантып бериши керек. Бул жагдай эске алынган эмес. Анда да, стандартта кыргыз, орус, өзбек адабияттарынын өнүгүү өзгөчөлүктөрүн эске алып, 10-11-класстагы мектептик адабият курсун жыйынтыктоочу адабий-тарыхый системалык курсун тактап берүүсү зарыл.

3. Стандартта окуучулардын адабий билиминин өнүгүүсү, окутуунун методикасы ж.б. боюнча кыргыз окумуштууларынын да жетектөөчү ойлорун камтыса болмок, мында орус методисттеринин гана ойлору эске алынган.

С.Рысбаев: Негизинен каршылык жок, калган материалдар туура берилген. Түзүүчүлөр кайрадан иштеп чыгышы керек.

А.Мамытов: Окуу планында жок болсо, тууралаш керек. Аны колдоймун. Стил боюнча туура жазгыла. “Көзгө басар” предмет деп, “чатакка айланып бараткан өрт өчүрүлдү” деп жазасыңар, стилин оңдогула. Стандартты баалаганда бир эле “окурмандык компетенциясы көрсөтүлгөн” деп жүрөт. Окурмандык эле компетенция барбы? Структура менен баа бергиле. Коммуникативдик, маалыматтык компетенциялар чагылдырылганбы? Предметтик компетенциялар канча? Стандарттын талабын жазбай эле башка талаптарды жаза берсеңер болбой калбайбы.

Талкуунун жыйынтыгында стандартты кайра иштеп чыгуу керектиги дагы бир ирет айтылды.

А.Мамытов: Стандартты доработкага беребиз берилген замечаниелерди тартипке келтиребиз ыраттуу кылып. Ким макул? Каршы? Калыс? Бардыгы макул.

Добуш берүүдө отурумга катышкан Окумуштуулар кеңешинин 12 мүчөсү кыргыз, орус жана өзбек тилдеринде окутуучу билим берүү уюмдарынын 10-11-класстары үчүн Адабият жана Родная литература боюнча предметтик стандартты түзүүчүлөргө толукталып кайра иштеп чыгуу үчүн кайтарылсын деген чечимге добуш беришти. Каршы, калыс болгон жок.

Жогорудагыларды угуу менен талкуулоо жана добуш берүүнүн жыйынтыгында **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын кыргыз, орус жана өзбек тилдеринде окутуучу билим берүү уюмдарынын 10-11-класстары үчүн Адабият жана Родная литература боюнча предметтик стандарты толукталып кайра иштеп чыгуу үчүн түзүүчүлөргө кайтарылып берилсин.

1.2. Предметный стандарт и учебная программа по математике для 10-11-х классов образовательных организаций КР.

Слушали: директора центра дошкольного и школьного образования КАО, д.п.н. Е.Сина, который представил следующую информацию.

1. Предметный стандарт по математике для 10-11 классов разработан в соответствии с требованиями, заложенными в Государственном образовательном стандарте среднего общего образования (2014г).
2. Проект предметного стандарта по предмету «Математика» для 10-11 классов подготовлен на новой научно-методической и нормативной основе.
3. При разработке проекта предметного стандарта авторами (разработчиками) соблюдена ранее утвержденная структура предметного стандарта: 1) Общее положение; 2) Концепция предмета; 3) Образовательные результаты; 4) Требования к организации образовательного процесса и др.

Основные замечания к проекту стандарта:

- 1) В первом разделе «Общее положение» следует отделить статус документа от структуры;
- 2) Имеются технические ошибки (стр.4 и др.).
- 3) Цель изучения математики в 10-11 классах определена неверно: у авторов «целью изучения математики в 10-11 классах является углубленное освоение материала».
- 4) Задачи обучения математике в 10-11 классах (стр.10) больше подходят для учащихся 5-9 классов, нежели для учащихся 10-11 классов.
- 5) Методология построения предмета (стр.10 -11) требует обновления. Материал устаревший.
- 6) Описание предметных компетентностей (стр.12) не соответствует возрастным особенностям учащихся 10-11 классов.

Проект учебной программы по математике для 10-11 классов образовательных организаций разработан в соответствии с предметным стандартом. Содержание основных тем отражает содержательную линию, указанную в предметном стандарте. Заявленные в Государственном стандарте и предметном стандарте по математике компетентности полностью отражены в ожидаемых результатах.

Вместе с тем, составителям программы необходимо устранить недостатки, основные из них:

- 1) В пояснительной записке в основном определяется цель изучения математики, нужно дать пояснение о программе по математике.
- 2) Тематический план курса математики в 10-11 классах (стр. 4-5) и распределение часов по темам осуществлено неверно. Выделенные часы на изучение математики

в 10-11 классах противоречат Базисному учебному плану на 2017 – 2018 учебный год.

- 3) Необходимо пересмотреть примерные задания, которые должен выполнять ученик после изучения тем в 11 классе (стр. 17), т.к. разработаны неверно.
- 4) Оценивание ожидаемых результатов учащихся в 11 классе (стр.18-21) необходимо дать в более удобной форме.
- 5) Из программы следует исключить ряд материалов, которые не относятся к компонентам учебной программы (н-р, примерные задания, которые должен уметь выполнять ученик после изучения соответствующих тем в 11 классе (стр. 21-25).
- 6) Список литературы очень скромный, необходимо дополнить.

Учебная программа по математике для 10-11 классов требует серьезной доработки.

А.Мамытов: Замечания по математике даны в стройном порядке. Так должно быть. Значит, стандарт утверждаем, программу не утверждаем?

Е.Син: Да, программа требует доработки.

Затем проведено голосование на предмет одобрения проекта стандарта по математике для 10-11 классов. Во время голосования 12 членов Ученого совета, присутствующих на заседании, проголосовали за одобрение проекта предметного стандарта по математике для 10-11 классов с устранением указанных замечаний. Против, воздержавшихся нет. Программа по математике для 10-11-х классов не утверждена, так как требует доработки. За такое решение проголосовало 12 членов Ученого совета, присутствующих на заседании. Против, воздержавшихся нет.

По итогам обсуждения и голосования **Ученый совет постановляет:**

1. Предметный стандарт по математике для 10-11-х классов образовательных организаций одобрить с устранением указанных замечаний и рекомендовать Министерству образования и науки КР.
2. Учебную программу по математике для 10-11-х классов образовательных организаций вернуть составителям для доработки.

1.3. Кыргыз Республикасынын билим берүү уюмдарынын 10-11-класстары үчүн Физика/Астрономия боюнча предметтик стандарты жөнүндө.

Б.Рыспаева: Бул маселени кийин красак деп ойлогом, себеби талаш-тартыш көп болот го.

А.Мамытов: Кээ бир биздин адистер өзүн бийик коюшуп мен айткандай гана болот деген позицияны карманып жатат. Мен андай позицияны колдобойм. Бир киши бардыгына диктовать эте албайт. Эгерде замечаниелери нормалдуу болсо, угалы, анан жөн эле каршы боло берсе, колдобойбуз. Мисалы, математикадан келиптир Канышай ызы-чуу салып, ал айткан маселенин бардыгы программага чагылдырылышы керек дегени боло бейрбейт да.

Угулду: Табигый-математикалык предметтер лабораториясынын башчысы, п.и.к. Б.С.Рыспаева төмөнкүлөрдү билдирди.

10-11-класстары үчүн Физика/Астрономия боюнча предметтик стандарт Мамлекеттик билим берүү стандартынын негизинде түзүлгөн. Стандарттын структурасы талапка жооп берет.

Бирок, предметтик стандарттын долбоорунда төмөнкүдөй мүчүлүштүктөр ачык байкалып турат:

1. Бул долбоор жалпы билим берүүчү мектептин физика боюнча 7-9-класс үчүн предметтик стандартынан (иштеп чыккандар: Мурзаibraимова Б.Б., Миндукшева М.Ю. ж.б.) дээрлик 90% ы 10-11-класс үчүн адаптацияланбастан, түздөн-түз көчүрүлгөн. Болгону төмөнкүдөй айрым одоно өзгөртүүлөр киргизилген.

Мисалы, «физика» деген сөз «физика/астрономия» болуп гана өзгөргөн. Натыйжада, физиканы окутуунун максат-милдеттери, этаптары, физика предметинин

концепциясы, мазмундук багыттары ж.б. бардык өзгөчөлүктөрү астрономияныкына да тиешелүү сыяктанып калган. Астрономиялык түшүнүктөр физикалык түшүнүктөр сыяктуу эле 1-класстан баштап бардык класстардын мекен таануу, табият таануу, физика предметтеринде окутула тургандай жазылган.

2. Негизги мектеп менен орто мектептин окуучуларынын жаш өзгөчөлүктөрү, окуу ишмердүүлүктөрүн аткаруу мүмкүнчүлүктөрү айырмаланары эске алынган эмес.

3. Предметтик стандартта физиканын механика бөлүмү толугу менен жок. «Механика» бөлүмү боюнча жыйынтыктоочу, жалпылоочу курс 10-класста өтүлүүгө тийиш. Механика бөлүмүн окутуу негизги мектеп менен чектелип калганы СНГ мамлекеттеринин предметтик стандарттарына карама-каршы келет.

4. Окуу материалдарынын мазмундук багыттар жана класстар боюнча бөлүштүрүлүшүндө астрономия предметине тиешелүү окуу материалдары дээрлик жокко эсе, физиканын мазмундук багыттарына 1-2, 3-4 гана темадан киргизилген.

Бул долбоордун негизинде түзүлгөн Физика/Астрономия **окуу программасында** да төмөндөй кемчиликтер бар:

1. Программанын ички мазмунунда астрономия предмети каралган эмес.

2. Физиканын «механика» бөлүмү киргизилген эмес.

3. Программанын структурасы мектептин окуу программаларына коюлган талаптарга жооп бербейт: окутулуучу материалдардын негизги мазмуну толук берилген эмес; мугалимге, окуучуга коюлган талаптар жок, баалоонун критерийлери эски программалардан эле көчүрүлгөн; мугалимдер үчүн сунушталуучу адабияттардын ордуна нормативдик документтер гана берилген ж.б.

4. Физика жана Астрономия предметтери боюнча стандарттардын, окуу программаларынын бирге жазылышы туура эмес, бул аталган предметтер боюнча окуу китептерин, окуу колдонмолорун, электрондук окуу каражаттарын иштеп чыгууда жана пайдаланууда, сабак өтүүдө, билимди системалаштырууда кыйынчылыктарга алып келет. Себеби, физика илими жерде байкалган кубулуштардын закон-ченемдүүлүгүн изилдеп-үйрөтсө, астрономия – асман телолорунун кыймылын жана касиеттерин окуп-үйрөтөт (айырмасы «асман менен жердей»). Базистик окуу планда да эки башка предмет катары белгиленген.

Жогоруда белгиленген мүчүлүштүктөрдү эске алуу менен түзүүчүлөргө төмөндөгүдөй сунуштар берилет:

1. 10-11-класстары үчүн Физика/Астрономия боюнча иштелип чыккан предметтик стандарты жана анын негизинде түзүлгөн окуу программасы кайрадан иштелип чыгуусу керек.

2. Предметтик стандарттар жана окуу программалары «физика» жана «астрономия» боюнча өзгөчө бөлүнүп даярдалуусу керек.

Берилген маалыматтан кийин талкууга А.Мамытов, Б.Рыспаева, Е.Синдер катышып, өз пикирлерин билдиришти.

А.Мамытов: Астрономиядан канча саат берилиптир?

Б.Рыспаева: Астрономияга 5-6 эле саат берилип калыптыр.

А.Мамытов: Бул жерде чоң проблема деле жок, физиканы өзүнчө, астрономияны өзүнчө берип койсо болот.

Б.Рыспаева: Андай болбой, физиканын ичине 5-6 саат астрономияны киргизип коюптур. Интеграция болбой калыптыр.

А.Мамытов: Как астрономия представлена в учебном плане? Елисей Елисеевич, принесите учебный план. Азыркы маселе физика астрономиянын проблематикасын кошо окутат, астрономия предмет катары жоюлат дегенге такалып жатат. Окуу планында астрономия жок болсо, биздин адистер астрономияны калтырабыз десе, анда биздин адистер окуу планын билбейт деген бүтүмгө келебиз. (Е.Син окуу планында физика/астрономия чогуу берилгенин айтты). Окуу планында физика/астрономияга 2

саат берилип жатат. Мы рассматривали это таким образом: 2 часа в 10 классе физика, в 11 классе 3 часа, в том числе астрономия.

Н.Токтогулова: Мы рассматривали 3 часа так: в 11 классе 2 часа физики и 1 час астрономия интегрирована с физикой.

А.Мамытов: В пояснительной записке мы говорим об интеграции ОБЖ, Черчение – в Технологию, Этику – в предмет Человек и общество.

Н.Токтогулова: Если надо разделить физику и астрономию – разделим.

А.Мамытов: Разделите.

Б.Рыспаева: Анан Механика деген чоң раздел калып калыптыр, ал раздел сөзсүз киргизилиши керек деп айтып жатат адистер.

А.Токтомаматов: В пояснительной записке нового учебного плана указывается на раздельное изучение Физики и Астрономии с выделением отдельных часов.

А.Мамытов: 1. Физика менен астрономияны бөлүү керек. 2. Механика деген разделди киргизүү керек. 3. Стандарттар бекибей турганда, программалар бекитилбейт.

Добуш берүү учурунда отурумга катышкан Окумуштуулар кеңешинин 12 мүчөсү Физика жана Астрономия боюнча предметтик стандарттар өз-өзүнчө жазылуусу керектигин айтышты. Каршы, калыс болгон жок. Физика/астрономия предметтери боюнча стандарт кабыл алынбагандыктан окуу программасын кабыл алынбасын деп отурумга катышкан Окумуштуулар кеңешинин 12 мүчөсү добуш беришти. Каршы, калыс болгон жок.

Талкуунун жана добуш берүүнүн негизинде **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын билим берүү уюмдарынын 10-11-класстары үчүн Физика/Астрономия боюнча предметтик стандарт жана анын негизинде түзүлгөн окуу программасы жогоруда белгиленген мүчүлүштүктөрдү эске алуу менен ар бир предмет боюнча өз-өзүнчө кайра иштелип чыгуу үчүн түзүүчүлөргө кайтарылсын.

1.4. Кыргыз Республикасынын билим берүү уюмдарынын 10-11-класстары үчүн Биология боюнча предметтик стандарты жөнүндө.

Угүлдү: Табигый-математикалык предметтер лабораториясынын башчысы, п.и.к. Б.Рыспаева төмөнкүлөрдү билдирди.

10-11-класстары үчүн Биология боюнча предметтик стандарт негизги мектеп үчүн түзүлгөн стандарттын уландысы болуп түзүлүп бир бүтүн системалык билим берүү жагдайы эске алуу менен иштелип чыккан. Өтмө тилкелер, предметтер аралык байланыштар жакшы иштелген. Жекече, предметтик жана метапредметтик натыйжаларга талаптар туура коюлган.

Бирок, статусту аныктоонун жалпы маселеси 6-9-класстар үчүн жазылган предметтик стандарттан алынган. Баалоо критерийлери, мазмундук тилке, түйүндүү жана предметтик компетенттүүлүктөр сапаттуу иштелбей калган.

Предметтик стандартта белгиленген мүчүлүштүктөргө байланыштуу түзүүчүлөргө төмөнкү сунуш берилет:

1) 6-11 класска чейин Биология предмети боюнча стандарттардын материалдары бириктирилип бир эле жалпы билим берүүчү мектептер үчүн Биология боюнча предметтик стандарт деген бир бүтүн документ кабыл алынса болот.

2) Предметтик стандартты 10-11-класстардын окуучуларынын жаш өзгөчөлүгүнө ылайыктап карап чыгуу керек.

3) Баалоо критерийлерин, мазмундук тилкелерди, түйүндүү жана предметтик компетенттүүлүктөрдү кайрадан карап чыгып сапаттуу иштелүүсү зарыл.

Окуу программасы берилген жок.

А.Мамытов: Мүчүлүштүктөр орчундуу эмеспи? Оңдоого мүмкүнбү?

Б.Рыспаева:Программа келген жок.

А.Мамытов: Программа жоктугун белгилегиле. Стандартты түзгөндөр программаны дагы түзүшсүн.

Биология боюнча 10-11 класстар түзүлгөн предметтик стандарт жогорудагы мүчүлүштүктөрү эске алуу менен мектептерде билим берүүнүн мазмунун негизи катары жактырылды. Добуш берүүдө отурумга катышкан Окумуштуулар кеңешинин 12 мүчөсү 10-11-класстары үчүн Биология боюнча предметтик стандарты жактырылсын деген чечимди бир добуштан колдошту. Каршы, калыс болгон жок.

Талкуунун жана добуш берүүнүн негизинде **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын билим берүү уюмдарынын 10-11-класстары үчүн Биология боюнча предметтик стандарт жогорудагы мүчүлүштүктөрдү оңдоо менен жактырылсын жана КР Билим берүү жана илим министрлигине сунушталсын.

1.5. Кыргыз Республикасынын билим берүү уюмдарынын 10-11-класстары үчүн Химия боюнча предметтик стандарт жана окуу программасы жөнүндө.

Угуду: Табигый-математикалык предметтер лабораториясынын башчысы, п.и.к. Б.С.Рыспаева төмөнкүлөрдү билдирди.

Кыргыз Республикасынын жалпы билим берүү уюмдарынын 10-11-класстар үчүн Химия боюнча предметтик стандартынын мазмунунун структуралык түзүлүшү төмөндөгүдөй:

1-бөлүм – Жалпы жоболор; 2-бөлүм – Предметтин концепциясы; 3-бөлүм – Билим берүүнүн натыйжалары жана баалоо. Ар бир бөлүм боюнча мазмундук түзүлүшү аныкталган. Окуу материалынын камтылышы компетенттүүлүктү калыптандырууга негизделген. Учурда колдонулуп жаткан химиялык билим берүүнүн предметтик стандартынан айырмачылыгы: компетенттүүлүккө негизделген мазмунунун жана окуучулардын предмет боюнча даярдык деңгээлдерине коюлуучу талаптар аныкталат.

Жалпысынан алып караганда мазмундук түзүлүшү боюнча окуу процессинин натыйжалуулугун арттырууга пайдасы тиет.

Ошону менен бирге предметтик стандартта төмөндөгүдөй мүчүлүштүктөр бар:

- 1) 10-класста Органикалык химия, 11-класста Жалпы химия окутулгандыктан, аталган химия курсунун максаттары, милдеттери толук ачылган эмес. Алар толугу менен ачылып берилүүсү окуу процесинин натыйжалуулугун арттырат.
- 2) Программанын айырмачылыгы учурда иштеп жаткан программалык материалга Күтүлүүчү натыйжаны баалоо 10-11-класстарга тиешелүү болгон материалдар киргизилген. Бирок, күтүлүүчү натыйжаны баалоо деңгээлдер боюнча баалоосу чаржайыт берилип кайсы компетенттүүлүккө негизделгендиги белгисиз.
- 3) 8-11-класстарда «Химия коомдук турмушта» деген бөлүм киргизилген да жалаң эле өндүрүштүк материалдар берилген.

10-11-класстары үчүн Химия боюнча окуу программасы предметтик стандарттын негизинде түзүлгөн. Программада окулуучу материалдар 5 блокко бөлүнгөн, ал эми стандартта 4 мазмундук тилке берилген. Программа 10-11-класстар үчүн программаларды түзүүнүн талаптарына жооп бербейт. Программаны кайрадан иштеп чыгуу керек.

Берилген маалыматтан кийин талкууга А.Мамытов, Б.Рыспаева, Е.Синдер катышып өз пикирлерин билдиришти. Добуш берүүдө отурумга катышкан Окумуштуулар кеңешинин 12 мүчөсү 10-11-класстары үчүн Химия боюнча предметтик стандартты бекитүүнү колдоп добуш беришти. Каршы, калыс болгон жок. Ал эми 10-11-класстары үчүн Химия

боюнча окуу программасын отурумга катышкан Окумуштуулар кеңешинин 12 мүчөсү түзүүчүлөргө кайра иштеп чыгуу үчүн кайтарылсын деген чечимге добуш беришти. Каршы, калыс болгон жок.

Талкуунун жана добуш берүүнүн негизинде **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын билим берүү уюмдарынын 10-11-класстары үчүн Химия

боюнча предметтик стандартбелгиленген мүчүлүштөрдү ондоолор, толуктоолор, түзөтүүлөр менен жактырылсын жана КРнын Билим берүү жана илим министрлигине сунушталсын.

2. Кыргыз Республикасынын билим берүү уюмдарынын 10-11-класстары үчүн Химия боюнча предметтик стандарттын негизинде жазылган программанын кол жазмасына жогорудагы берилген сын-пикирлердин негизинде кайрадан иштеп чыгууга түзүүчүлөргө кайтарылсын.

1.6. Предметный стандарт и учебная программа по географии для 10-11-х классов образовательных организаций КР.

Слушали: заведующую лабораторией естественно-математических предметов к.п.н. Б.Рыспаеву, которая представила следующую информацию.

Предметный стандарт по географии для 10-11-х классов составлен в соответствии с требованиями, обозначенными в Государственном образовательном стандарте и состоит из 4-х разделов: общие положения, концепция предмета, образовательные результаты и оценивание (компетенции) и требования к организации образовательного процесса.

Распределение учебного материала проведено по 3 следующим содержательным линиям:

- 1) географическое пространство;
- 2) геокультурное разнообразие;
- 3) социально-экономическая модель развития страны.

Содержательными линиями учебные материалы 10-11 классов выделен минимум содержания, учитывая возрастные особенности учащихся. Обобщенные теоретические знания в стандарте представлены закономерностями развития и дифференциации географической оболочки, формирования природных комплексов. Указаны источники географических знаний и методы исследования. Чтобы сократить объем изучаемой фактической информации, было уменьшено число изучаемых объектов и произведено «укрупнение» учебных материалов.

Методологической основой построения содержания предметного стандарта являются основополагающие подходы к изучению школьной географии (комплексный страноведческий, историко-географический, средовой, геоэкологический, культурологический, компетентностный) и общедидактические принципы (научность, системность, доступность, наглядность).

Правильно применена стратегия оценивания достижений учащихся, представлены образцы оценивания по каждому классу.

Учебная программа по географии составлена на основании предметного стандарта. В 10 классе предусмотрено изучение социально-экономического развития стран мира, при котором акцент сделан на устойчивое развитие, предусматривающее гармоничное развитие системы «природа – человек – общество – окружающая среда». В 11 классе планируется изучение стран и регионов мира.

В программе заложено формирование предметных компетентностей: географическая, геоэкологическая, социально-личностная.

Программа соответствует Базисному учебному плану, содержание и структура программы может служить основой для разработки УМК по географии.

После представленной информации членами Ученого совета проведено обсуждение стандарта и программы. По итогам голосования на предмет одобрения стандарта и программы 12 членов Ученого совета, присутствующих на заседании, единогласно проголосовали за одобрение предметного стандарта и учебной программы по географии для 10-11-х классов. Против, воздержавшихся нет.

На основании обсуждения и голосования **Ученый совет постановляет:**

3. Предметный стандарт по географии для 10-11-х классов образовательных организаций одобрить и рекомендовать Министерству образования и науки КР.
4. Учебную программу по географии для 10-11-х классов образовательных организаций одобрить и рекомендовать Министерству образования и науки КР.

1.7. Кыргыз Республикасынын билим берүү уюмдарынын 10-11-класстар үчүн Кыргызстан тарыхы жана Дүйнө тарыхы боюнча предметтик стандарт жөнүндө.

Угуду: Социалдык-гуманитардык предметтер лабораториясынын башчысы, п.и.к., доцент М.К.Иманкуловдун билдирүүсү.

Предметтик стандарт Кыргыз Республикасынын Билим берүү жөнүндөгү мыйзамынын, 2014-жылдын 21-июлундагы Кыргыз Республикасында жалпы орто билим берүүнүн мамлекеттик билим берүүчү стандартын бекитүү жөнүндө №403 токтомунун негизинде иштелип чыккан. Базистик окуу планга дал келет. КР жалпы билим берүүнүн мамлекеттик стандартына дал келген окутуу процессин уюштуруунун талаптары көрсөтүлгөн. Окуу материалы мазмундук сызык жана класстар боюнча жайгашуусу хронологиялык принцип менен түзүлгөн. Мазмундук сызык боюнча күтүлүүчү натыйжалар берилген. Мугалимдердин чыгармачылык ишмердүүлүгүнүн натыйжасы эске алынган. Окуучулардын билимин баалоонун диагностикалык, калыптандыруучу жана жыйынтыктоочу түрлөрү көрсөтүлгөн. Колдонулган терминдер КР жалпы билим берүүнүн мамлекеттик стандартына дал келет.

Ошону менен бирге, предметтик стандартта төмөндөгүдөй мүчүлүштүктөр бар:

1. Базистик окуу планга каралган 10-класста Дүйнөлүк тарыхтын орчундуу окуяларын (Түрк цивилизациялары орчундуу орунду ээлейт) – жумасына 2 саат (68 саат); 11-класста Кыргызстан тарыхын – жумасына 3 саат (102 саат) окутуу зарыл. Анткени, 11-класстар Кыргызстан тарыхтан мамлекеттик экзамен тапшырат.
2. Стандартта үч предметтик компетенттүүлүк көрсөтүлгөн: тарыхый сабаттуулук, этномаданий, социалдык-жарандык. Предметтик компетенттүүлүктөр тарыхый билим берүүнүн максатына, милдетине туура келет. Бирок, тарыхый сабаттуулук компетенттүүлүгү маалыматтык жана социалдык-коммуникативдик компетенттүүлүк менен окшош болуп калган. Бул жерде предметтик компетенттүүлүктү тактоо керек. Жумушчу топ 5-9-класстар үчүн Тарых боюнча предметтик стандартта белгиленген тарыхый-картографиялык жана тарыхый-цивилизациялык компетенттүүлүктөрдү бириктирип, бир аталыш менен берген.

10-11-класстар үчүн Кыргызстан тарыхы жана Дүйнө тарыхы боюнча предметтик стандартына лабораториянын кызматкерлери А.Элебесова, Б.Козубаева пикирлерин беришкен.

А.Мамытов: Стандартты колдоп жатасыңарбы?

М.Иманкулов: Негизинен колдойбуз. Сунуштар айтылды.

А.Мамытов: Программа жок экендиги белгиленсин, жазылуусу талап кылынсын.

Добуш берүү учурунда отурумга катышкан Окумуштуулар кеңешинин 12 мүчөсү Кыргызстан тарыхы жана Дүйнө тарыхы боюнча предметтик стандартынын кол жазмасын бир добуштан колдошту. Каршы – 0, калыс – 0.

Талкуунун жана добуш берүүнүн негизинде **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын билим берүү уюмдарынын 10-11-класстар үчүн Кыргызстан тарыхы жана Дүйнө тарыхы боюнча предметтик стандарт жактырылсын жана КРнын Билим берүү жана илим министрлигине сунушталсын.

1.8. О предметном стандарте по предмету Человек и общество для 10-11-х классов образовательных организаций.

Слушали: заведующего лабораторией социально-гуманитарных предметов к.п.н. М.Иманкулова, когторый представил следующую информацию.

Настоящий стандарт по предмету «Человек и общество» разработан на основе Закона Кыргызской Республики «Об образовании», постановления правительства Кыргызской Республики № 403 от 21.07.2014 года «Об утверждении Государственного образовательного стандарта среднего общего образования Кыргызской Республики».

Предметный стандарт по курсу «Человек и общество» для 10-11 классов базируется на общенаучных подходах к разработке содержания и общедидактических (научность, системность, доступность, последовательность) и предметных (гуманизация, плюрализация, демократичность, практикоориентированность, социальная активность) принципах, позволяющих достичь целей обществоведческого образования.

Содержание учебного материала значительно разгружено, содержание образования соответствует возрастным особенностям и обеспечивает его преемственность и доступность.

Выделены содержательные линии предмета Человек и общество 10-11 классов:

- Личность в социальном пространстве и социальном времени;
- Культурное многообразие;
- Экономико-политическое развитие.

В содержательных линиях прослеживается контекст Кыргызстана: вопросы толерантности и гендерной чувствительности, гражданского, патриотического, экологического воспитания, развитие навыков критического и творческого мышления.

Сформулированные предметные компетентности соответствуют целям и задачам обществоведческого образования, выделено три предметные компетентности: 1) гражданско-правовая; 2) социально-экономическая; 3) ценностно-ориентационная.

Прослеживается точность формулировок ожидаемых результатов обучения. Ожидаемые результаты охватывают темы, заявленные в содержательных линиях.

Ожидаемые результаты в основном соотносятся со структурой содержательных линий предмета и компетентностей учащихся, даны в табличной форме в пункте 3.1. В первой графе – соответствие с содержательными линиями: 1) Личность в социальном пространстве и социальном времени; 2) Культурное многообразие; 3) Политико-экономическое развитие. Во второй графе – соответствие с компетентностями: 1) Гражданско-правовая; 2) Социально-экономическая; 3) Ценностно-ориентационная.

Оценивание при изучении предмета Человек и общество направлено на стимулирование внутренней мотивации обучения, формирование навыков самооценки, самоанализа и взаимооценки, критического оценивания своей деятельности и деятельности других учащихся, на создание эмоционально благоприятной и доброжелательной среды обучения. С этой целью используются как отметки, так и качественные и описательные способы оценки достижений учащихся.

В рамках особенностей предмета по различным видам деятельности представлено описание критериального оценивания с примерами.

Описание мотивирующей среды показывает основные направления работы

учителя для формирования мотивирующей среды в образовательном процессе (на уроке, в школе) и на психологическом уровне (на уровне учащегося).

Составителями стандарта грамотно использована терминология в тексте предметного стандарта. Достигнута ясность и доступность стиля текстового изложения.

Имеются незначительные ошибки стилистического, грамматического и технического характера, которые можно исправить в ходе технической доработки.

Экспертиза проекта предметного стандарта проведена сотрудником лаборатории З.Сурагановой, решением лаборатории стандарт по предмету Человек и общество для 10-11 классов рекомендован для обсуждения на Ученый совет КАО на предмет его одобрения.

После представленной информации прошло обсуждение, в котором приняли участие А.Мамытов, М.Иманкулов. По итогам голосования за одобрение проекта стандарта по предмету Человек и общество для 10-11 классов проголосовали 12 членов Ученого совета, присутствующих на заседании.

На основании вышеизложенного **Ученый совет постановляет:**

1. Стандарт по предмету Человек и общество для 10-11-х классов образовательных организаций Кыргызской Республики одобрить и рекомендовать Министерству образования и науки КР.

А.Мамытов: 8 предметтик стандарт каралды. Кандай жыйынтыкка келдик: 1. Физика менен астрономия экиге бөлүнсүн дедик. 2. Адабияттан тартипке келтирели.

Мөөнөтү боюнча. Нургүл, сиздер сурандынар, биз иштеп бердик. 7 млн. траншты алып калсаңар, биз кубанычта болобуз. Доработка боюнча кандай информация бере аласыз?

Н.Токтогулова: В течение трех недель переработаем и принесем.

А.Мамытов: Жобо боюнча бизде бир айда бир жолу отурум болушу керек. Анан силердин суранычыңар боюнча чогулдук. Ошондуктан регламентти сактап иштесек.

Н.Токтогулова: Анда эки жуманын ичинде бүтүрүп алып келебиз. Экспертизадан өткөрүүгө убакыт болот. Калган эки стандартты министрликтин кийинки коллегиясына алып чыгабыз.

С.Рысбаев: Орус, өзбек, тажик адабият деп жазылды. Бирок ар бир адабияттын өзүнүн тарыхы бар болгондуктан, стандартта үч мазмундук линия керек болот.

А.Мамытов: Родная литература деген аталыштан алыс болсок. Родной язык, родная литература ар бир улут менен байланыштуу болуп калат. Бул жерде кайсы тилде окутулганы тууралуу сөз болуп жатат. Орус тилдүү мектепте орус адабияты болуп жатат, кыргыз тилдүү мектепте – кыргыз адабияты. Кыргызстанда 80 улут бар.

Н.Токтогулова: Все зависит, какой будет БУП. Если он останется таким, как сейчас...

А.Мамытов: Мы сейчас утверждаем стандарты для получения транша. К проблеме БУПа мы еще вернемся, потому что БУП встретил сильную критику. Можем вернуться к учебному плану 2015 года, то есть к тому плану, который предлагал КАО. Но мы считаем, что это тоже не лучший вариант БУПа. Будет создана рабочая группа. К учебному плану вернемся, найдем, наверное, какое-то компромиссное решение. Потому что встает вопрос, надо ли узбекскую литературу изучать 2 часа, проживая в Кыргызстане, а кыргызской и мировой литературе давать мало часов? Время еще есть, будем дополнительно думать насчет литературы.

Н.Токтогулова: Стандарты идут на языке обучения и на втором языке. На самом деле литература на втором языке. На втором языке обучения мы стандарты еще не давали.

К.Добаев: У меня вопрос: кто писал эти стандарты? Дело в том, что складывается впечатление, что люди, которые писали эти стандарты, не знают новые подходы к написанию стандартов. Новые стандарты предполагают переход от знаниевой парадигмы образования к компетентностной парадигме. В стандартах я не увидел описанных

компетенций. Разработчики стандартов не знают стандарты. Если хотите, я прочитаю лекцию, как написать стандарт. Кроме этого, нет профильного обучения.

Н.Токтогулова: Профильное обучение есть только в стандарте и все, но больше ничего нет. Есть базовое и профильное образование. Мы сейчас работаем над базовым образованием.

Б.Рыспаева: Компетенциялар тууралуу маселе химиянын стандартында дагы кезигет. 5-9-класстардын стандартындагы компетенцияларды 10-11-класстарга толугу менен өзгөртпөй киргизип коюшкан. Бул жерден көп нерсени оңдоо керек.

М.Иманкулова: Предлагаю подключить наших сотрудников, чтобы доработать стандарты.

С.Байгазиев: Кыргыз адабият жана дүйнөлүк адабият дегенди коомчулук көп кабыл албай жатат. Бардык адабияттарды аралаштырып бир стандарт кылган туура болбой жатат. Космополиттик аталыштан алыс болсок. Кыргыз адабиятынын өзүнүн чоң орду бар. Балдарды тарбиялоого күчү бар предмет.

А.Мамытов: Азыр адабият эки башка эле турат. Чечим деле бердик.

Азыркы биздин абал жөнүндө. Академияны таптакыр игнорировать этип, сыртка сүрүү тенденциясы токтоп, калыбына келе баштады. Министрликтин көз карашы башка болуп калганын сезип жатасыздар. Устав бекиди, кайра берди. Ички сүйлөшүлгөн, макулдашылган көз карашыбыз бар, кандай иштейбиз деген. Билим берүү академиясы мектеп билиминдеги стандарттардын, программалардын, окуу китептеринин экспертизасына, апробацияга түздөн-түз катышабыз. Бара-бара ситуация түзөлөт. Долбоорлор менен дагы бирге иштейбиз. Дүйнөлүк банктын долбоору менен иштеп чыгып кеттик, эми АБРдин долбоору менен иштейбиз. Алар деле көрдү. Баш аламандыктан чарчадык дейт. Буюрса биргеликте иштейбиз. Ушуну менен Окумуштуулар кеңешинин отурумун аяктайбыз.

**Окумуштуулар кеңешинин төрагасы,
п.и.д., профессор**

А.Мамытов

Окумуштуу катчы

А.Ниязова